

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési ár:

Égredőre 2 korona 50 fillér. félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvtári közleményeket

a kiadóhivatal

mérsékelten áron számít fel.

A váltó.

Egy egyszerű kis papírlap a váltó és mégis — de sok ember életét rontotta már meg, és ki tudja: még hánynak az erkölcsi és anyagi bukását idézi elő? A váltó a könnyelmű adósságszinálás legbiztosabb eszköze. Nem kell hozzá, csak az aláírás és — kézhez kapni a pénzt. De meddig tart benne? — A könnyen szerzett pénz könnyen elfogy és csakhamar kimerül a személyes hitel, a váltón való nyargalásnak vége szakad és következik — teljes könyörtelenséggel — a leszámolás órája.

Pokoli találmány a váltó, mely erkölcsi alap hiányában csakhamar ingoványba viszi bele a gyengébb jellemeket, — melyből aztán alig van menekvés. — Az emberek gondolkodása, érzelemlivága, lelkülete különböző, az életmód és megélhetési viszonyai változók; józan észjárás és tiszta erkölcs keli hozzá, hogy földi pályáját valaki tisztességgel, becsülettel végezze be. A mai kor embere mohón szívja magába az élet örömeinek kábító nedvét, nem ismer mérsékletet és lemondást semmiben. A jó mód után való kapzsi törekvés, az úrhatnamság és nagyozolás határt nem ismerő szenvedélyvel tőr útát és az emberek vágyai kielégíthetetlenek.

Az egyszerű viskóban, szegénységben született gyermek, mikor felsceperedve kilép az élet küzdő terére s ott jólétet, pompát, fényt lát: nem keresi, nem kérdezi, nem kutatja: honnan, miből, hogyan támad az a jó mód, a pazar élet és ragyogás; szívében gyökeret ver a vágy: majmolni a többi, többnek látszani, mint amennyi és nagyobbra vállalkozni, mint amennyit az ereje elbir.

Az egyszerű, kisigényű szülek gyermeke, mindjárt ahogy önálló lesz, az első berendezkedésnél váltót ír alá, hogy nagyzási hóbortja vágyait kielégíthesse. A szerény kis lakás, amelyben felnevelkedett, neki nem elég: tágas, diszes termekre vágyik. A régi kopott bútorok a zsbárúshoz, vagy szemétre kerülnek, helyükre modern, de silány berendezés jön az úri lakásba. Minden felszerelésnek újnak, előkelőnek, izlésesnek és drágának kell lennie, mert ez az uras, így kívánja ezt a divat.

A mai ember boldogsága nem az egyszerű megelégedettségben, lelki békességben rejlik, hanem a nagyozásban, az idegölő versengésben, az

egymáson túllícitálni akarásban. A fényűzés talán sohasem volt annyira kifejlődve, mint ma, — és ez teszi az embernek elviselhetetiené az életet.

Az úri passzió, úri életmód sok pénzbe kerül. Töri-marja magát érte mindenki. A létért való küzdelem elkeseredett harcban nyilvánul, melynek módja és eszközei gyakran nem éppen választékosak. De miféle létért megy ez a küzdelem? Nem a megélhetés, nem a nélkülözhetetlen szükségletek biztosítására irányul az, hanem a csillogás, a pazarlás, mindenütt, és mindenben való szereplés, a föltünési viszketeg kielégítésére. Amikor a megfeszített szorgalomban kifejtett munka gyümölcse, az egészséges számításon alapuló tisztos polgári haszon kevésnek bizonyul a túlhajtott igények kielégítésére, — akkor következik a tisztességtelen verseny, a merész vállalkozás, a váltókon való nyargalás és — a vég, a pusztulás, a nyaktörés.

A gazda ha cséplőgépet vesz, váltóval fizet; a varrólány váltóra szerzi be a varrógépet; a kikent-kifent uracs, aki pezsgőzni szeret és nagyokat és gyakran mulat, váltót ad a főpincérnek; az iparos, a kereskedő váltóra dolgozik; a kis- és nagy hivatalnok, a pap, katona és színész egyaránt váltón nyargal, szóval az egész világ váltó l á z b a n szenved és úszik a szennyes árral, mely gyakran ejt foltot a legtisztább jellemre is, vagy ha ennek nem árt is, de elsodorja és maga alá temeti az egyént.

A gyakorlati élet száz meg száz példával igazolja, hogy egyes emberek, akiknek annyi ingatlanuk sincs, amelyen — mint sajátjukon a fejüket pihenőre hajthatnák, akik annyi vagyonnal se rendelkeznek, mint az árúját hátán hurcoló kosaras tőr, érdekösszekötetések révén, a személyes hitel kizsákmányolásával ezreket mozgósítanak és olyan üzletekbe mennek bele, amelyenekre a tisztességes, egyenes úton járó ember gondolni sem mer. Egy-két szerencsés kísérletező példáján nekibuzdulva, próbálkoznak mások is, egy ideig a felszínen is lebegnek, de aztán szertefoszlik a látszat és veszve van a merész vállalkozó.

Előttünk játszódnak le az élet változatos drámái, látjuk a merész próbálkozás száz meg száz módját és sokszor megmondhatnánk előre, hogy bizony ennek nem jó vége lesz. A bajjóslatú sejtlem rendszerint megvalósul, mert hiszen több mint bizo-

nyos, hogy aki jégre megy táncolni, az kitöri a lábát. Hiába áll azonban előttünk akármennyi szomorú példa, hasztalan mutatunk rá a baj okára: a helyzet nem javul, a meg gondolatlan, irányt vesztett, könnyelmű élet minduntalan áldozatokat kíván és megdöbentő, ahogy szaporodik az öngyilkosok száma.

Egyik váltó maga után vonja a másikat és amíg ki nem merül a hitel: jól lehet élni, urat játszani, a nagy-nál nagyobbak látszani; de mikor elpattan a túlfeszített húr, vége a muzsikásznak, vége az úri életnek, vége mindennek. Gyakran a jó móddal elbukik a becsület is és a becsülettel kialszik az élet. A könnyelmű ember, ha szorul a kapca és a hitelből is kifogyott, úgy nyúl hozzá a más pénzéhez, mintha kölcsön venné, úgy is bánik vele. Az enyém tied közt való különbség iránt nincs erkölcsi érzéke, összeütközésbe kerül az igazságszolgáltatással, lop, — tolvaj lesz.

A mai egészségtelen viszonyok, a félszeg gondolkodás, a szecessziós életmód, megromlott erkölcs, nagyúri hóbort és váltókon való eszeveszett nyargalás nagyon sok áldozatot fog még követelni, míg az elretentő példák hatása alatt megfeszül a megmélyezett közérköcs és a számozott tisztesség, a bujdosó becsület visszatér régi ottkonába, hogy a saládi tűzhelyen felélessze az igazi megelégedés, a boldogság játékonny melegét.

Törvényt kell első sorban alkotni a határt alig ismerő személyes hitel korlátozására; revidálni kell a váltótörvényt és a biztos fedezet hiányával, csupa hitelművelet alapján kísérletező merész vállalkozók próbálkozásait csalásnak kell minősíteni. Ha ez meglesz: a megrendült közérköcs csakhamar megjavul és megszökken az Amerikába szökődösök és öngyilkosok száma.

A legtöbb erkölcsi és anyagi romlásnak a könnyelmű adósságszinálás, a mérték nélkül való személyes hitelnyújtás képezi az alapokat, amelynek leg hatalmasabb eszköze a — váltó.

Inkább legyen a váltóforgalom kisebb, csak az emberek erkölcsi javulása, anyagi jóléte öregbedjék. Kényszerítsük az embereket a saját igazi értékük gyümölcseinek az élvezésére; szorítsuk nélkülözés, lemondás árán a takarékos, de minden ízében tisztességes és becsületes kenyérkeresetre és életmódra.

Hegyi páter szökése. Hát csakugyan megszökött a heccpáter. Szerencsés útát kivánunk neki. Ne essék róla több szó a kelletről. Ami hitványságokat elkövetett: maga itélt önmaga fölött ezekért — a szökésben. Elég kemény bünhődés az neki: mi ne bántuk tovább.

Csak ami a szökésben érdekes, azokról tájékoztatjuk hát a közönséget.

Ahogy az igazságügyminisztérium értesült róla, hogy Hegyi páter f. hó 5-én nem jelentkezett a szegedi államfogháznál, nyomban utasította a szegedi kir. ügyészséget, hogy a szökés dolgában tegye meg az előzetes vizsgálatot.

Az ügyészség a csongrádi előjárásához fordult felvilágosításért arra nézve: hol tartózkodik Hegyi Antal? Az előjárás aztán arról értesítette az ügyészséget, hogy a páter Csongrádról eltávozott azzal, hogy a váci püspökhöz megy kihallgatásra; de a parochian levők azt mondják: ők nem tudják, Hegyi miért terjesztette ezt a hírt, mikor nem is útazott Vácra és tudhatta, hogy annyi botrány után a püspök szöiba sem áll vele.

Hegyi páter különös körülmények között készült az elutazásra. Ejjel magához hivatott két kereskedőt. Az egyiknek gabonát adott el 80 fillérrel a napi árfolyamon alól, a másiknak hizott sertéseket, szintén potomáron és a pénz zsebre tette.

A lakásán egész éjjel égett a lámpák. Lázasan csomagoltak. Hosszú útra esett a készülődés, mert minden szükséges tárgyat, a pipatóriumot és az értékesebb könyveket is becsomagoltak. Négy métermáza volt — a vasúton lemérve — az elszállított mála. El nem vitt ingóságait, a szökést megelőzően közjegyzői okmányal Sima Juliskának ajándékozta a páter.

A csongrádi előjárás tudatta az ügyészséggel, hogy nem is sejtí hova utazhatott Hegyi páter. Csak hírmásból hallja, hogy Svajcnak vette az útját. A megriadt ember a büntetés elől menekült. Tudta, hogy ha bekerül az államfogházba, az ott töltött idő alatt megérnek a tárgyalásra az Eszes családnak ellene folyamlatba tett ügyei, ekkor pedig beláthatatlan, hogy mikor kerülhet ki ismét a fogházból és bizonyos, hogy ez alatt elvesztí dus javadalmú plébániáját.

Ugy hírik, hogy nem is jön addig haza, míg büntetése el nem évül. A csongrádi parochiaról még nem mondott le, mert azt hiszi, hogy büntetése elévülése után hazajöhet és ismét beülhet a csongrádi paradiocsomba.

Hegyi páter menekülésében az a szatira, hogy mindig ellensége volt a Svájcnak, mint a szabadság hazájának és most — öszülő fejjel, éppen arra felé kényszerült szökni. Bizonyosra is vehető különben, hogy nem állapodik meg ottan, hanem Amerikába igyekszik. Mert értesülésünk szerint máris tavorat jött tőle Hamburgból, melyben jelezi, hogy a napokban ott hajóra száll.

Egyébként Hegyi páter nyugton menekülhet. Üldözni nem fogja senki. Sem szűkebb hazája: Csongrád, sem tágabb hazája: Magyarországnak nem fogja őt soha visszaszírni, vagy reklamálni.

Több lap írt a szökésével kapcsolatosan arról is, hogy Sima Ferencné a páterrel szökött. Ez a hírmás nem felel meg a valóságnak, Sima Ferencnek semmi oka sem volt a szökésre. A csongrádi plébániát természetesen el kellett hagynia, de útját

— szökés nélkül — nyilvánosan készítette elő. Beszerezte a szükséges hatósági okmányokat s Budapesten várja be három kisebb gyermekét, akikkel együtt a férjét fogja követni Amerikába.

A kisgazda jóvoltáért.

Nincsen ember, kivéve aki vak, vagy úgy akarja, hogy ne lason semmit, aki ne tapasztalna azt, hogy torog a világ kereke és — sokszor akarata ellenére — tovább viszigja embert. Hogy csak a magunk megyéjén valtsunk szét: a gazdalkodás se úgy megy már manapság, ahogy enckelötte. Aki nem halad, az elmarad, s ott, ahol a haladás vágya megvolt és csak az erő hiányzott hozzá, a gyanolítás se hiányzott.

Sok lügg a jó vetőmagtól. És ott, ahol a jó minőségű vetőmag hiányzott, az állam vetőmagot osztott szét. Arviz, jégverés következtében sok helyen oda lett az emberek vetése, ezeken a helyeken a földművelésügyi kormány a csapással sújtott vidék fölsegítésére sietett. Sok helyen elfajzott a búza, a felső vidékeken a burgonya, ott a miniszter kedvező árú vetőmagot juttatott. Hogy a kisgazdak más haszonhajtó növények termelését is fölkarolják, felhívta figyelmüket a sör-árpa, a len, kender, komló természetésére. Mindegyik növény ott, ahol a föld, a viszonyok jó termést, hasznot ígérnek. Nyitramegyében, Biharban, Csongrádban a kender, Komáromban, Szepesben, Erdély keleti részén a len, Erdély más táján a komló, Bácskában a rizkása termelésre hívtak fel a gazdak. Jófajta vetőmagoknak kedvező áron való megszerzése fölül is gondoskodás történt. Csak lenvetőmag valami tizenöt vaggon került szétosztásra, három földolgozó és beváltó-telepet is állítottak: Szepesolvasiban, Nagy-Tanyon és Székely-Keresztúron. A komlót is dugdossák már törekvő kisgazdak és mind több hasznot látnak utána. Hogy a gazdak meglessak az újfajta gazdalkodás hasznát és hogy aszerint rendezzék be a maguk gazdalkodását is, az országban valami kilencvenig való népies mintagazdaságot állítottak. A pozsonyi kiállításon több ilyen gazdaság már bemutatva, micsoda hasznuk volt ezeknek s meglepte még azokat is, akik csak a két szemüknek hisznek, hogy hozzáértéssel, a régi nyomasos gazdalkodáson fordítva, mint lehet a föld jövedelmét fokozni.

Az is a népert való gondoskodás volt, hogy állami szénkéng-gyárakat állítottak, az állam maga hozza forgalomba a szénkénget (a filoxera pusztítás ellen) s azt mázsánként sokkal olcsóbban adja, mint amibe magának van. Az állam maga több ezer holdat, sokfelé termékeny homokot, szőlővel telepitett s azt szegény embereknek kisebb raktárok áránába kiadta, hogy utána élhessenek. Még könyvet is íratott róla, olyat, amelyet mindenki, aki csak a betűt ismeri, meg tud érteni, hogy az oszkerú szőlőmivél ismeretei terjedjenek. Most pedig vándortanítókat küldött szét az országba a kormány, hogy tanítsák a népet, hogyan kell a pincékben a borokkal banni, mert valjuk meg: sok embernek a bora megnyulósodik, elromlik, mert a vele való bajoskodást nem tudja.

A gyümölcstermelés is igen hátra van még az országban. Mindössze 60 millió gyümölcstermelő van ma az országban, pedig csak akkor beszélnének valamire való gyümölcstermelésről, ha tísszerennyi faj volna. Erre való tekintettel az állami kertek az idén is két és fél millió gyümölcsfát neveltek; ezt a nagymennyiségű fát községi faiskolákba szétosztják, így megy ez már több év óta s minden alkalmat megragadnak arra, hogy a kisgazda figyelmét fölhívják, ne sajnálja az udvarat gyümölcsfával beültetni.

Kecskemétek egyik börtöm észteendőben hat millió koronát bevett baracktermelésből. Miért nem igyekszünk szép példán indulni? Hány hegyi lejtőn terem meg a jó fajta gyümölcs, amivel piacolni lehetne, csak tudnánk, meg akarnánk is bajoskodni a faval. Elkezdték ebben az országban is, úgy amint az külső országban divatos, az utak szélére gyümölcsfákat ültetni. És kalapot kell

emelni a nép jobb belátása előtt, hogy nem tördeltek azt ki ostornyélnék. Sok helyen teremnek is már a fák. De sok országjáró lehetne még hasznos gyümölcsfát ültetni.

És a tejszövetkezetek nem-e a nép várá valók voltak? Csak 1901 ben majd 14 millió koronát jövedelmeztek ezek a tejszövetkezetek. Sok, nagy summa pénz az. De sok ember zsebe is dagad tőle.

Méhészet, selyemtenyésztés, aprójószágnevelés, mind nagy figyelem tárgya volt. A halászatot is azért karoltak föl, hogy több haszna legyen belőle az ország lakóinak. Így megyünk előre, így haladunk az általános népjólét felé.

De sült galambként nem várja senki helybe a szerencsét. Meg kell fogni a dolog végét és böles belátással, s tapasztalás szerint, fordítsan a gazda régi gazdalkodásán, aszerint, amint a szomszédnál hasznat látja.

Ismétlő gazdasági iskolát, téli tanítást meg minden falu állítson, járjon ki, aki haladni akar. A nemzet fiainak jóakarátú munkássággal épül föl az egész ország boldogsága és népének meglegedése.

Ujdonságok

Szentes, 1902. november 13.

— **Személyi hír.** Csató Zsigmond dr. főispán f. hó 11-én Szentesről, több napi fenttartózkodásra Budapesre utazott.

— **Megyebizottsági tag választás.** A szentesi I. választókerületben Pólya Ferenc halálával megüresedett egy megyebizottsági tagságot a f. hó 11-én tartott pótválasztás során töltötték be. A választás iránt elég szép érdeklődés mutatkozott. Az egyesült ellenzék, vagyis a Kossuth-kör és a Tabak-kör együttesen lépett akcióba és állította föl jelöltnek Kútás János gazdalkodót, míg a megyepárt jelöltje Albertényi Antal várm. főszámvévo volt. Összesen 203 szavazólapot adtak le, melyek közül 149 Albertényire, 53 pedig Kutas Janosra esett; egy szavazólap üres volt. Így csaknem háromszoros többséggel Albertényi Antal lett megyebizottsági tagnak megválasztva.

— **Jelölések a csongrádi és tápéi kerületben.** Igaz ugyan, hogy a képviselőház még nem végzett a csongrádi és tápéi kerületek választási joga ügyében, de a jelölgetések immár megkezdődtek mindkét kerületben. A tápéiban Kelemen Béla dr. marad a függetlenségi párt jelöltje, míg Enyedy Lukács, a part híveinek teljes bizalma és biztatása dacára sem hajlandó föllépni. Enyedy Lukácsnak ez elhatározását látszik igazolni, hogy maris több kormányparti jelöllet emlegetnek a tápéi kerület mandátumáért való aspirációra, ezek között Tergina Gyula dr. csongrádmegyeyi kir. tanfelügyelőt. A kerület szabadlevél-partja azonban, mint halljuk, még egyáltalán nem határozott új jelölésről és ragaszkodik a volt képviselőhöz: Enyedy Lukácshoz. Viszont a tápéi kerület függetlenségi pártja nagyon megörvendeztette a hír, hogy Enyedy nem lépne föl, mert ez esetben biznak Kelemen Béla megválasztásában. A csongrádi kerületben teljesen elesett a korábbi függetlenségi jelöltnek, Hegyi Antal plébánosnak fölléptetése. A csongrádi függetlenségi párt, mely most már igazi és tiszta függetlenségi alapon készül a választási harcra, értesülésünk szerint Fara Gyula Antal ottani birtokost kívánja jelölteni. De szóban van dr. Tassándy Antal jelölése is. A szabadlevél párt itt komolyan még nem lépett akcióba és így minden erre vonatkozó kombináció időelőtti.

— A megyei pénztárak államosítása.

A vármegyei pénztári és számviteli teendőknek ellátásáról szóló 1902. évi III. törvény-cikk a következő új napján, életbe lép. Ehez képest Széll Kálmán mint belügy-miniszter a vármegyei központi és gyámpénztáraknak, valamint a vármegyei számviteli ügykezelésnek a állam kezébe való átadása illetőleg átvétele körül követendő eljárásra az ezt megelőzőleg szükséges intézkedésekre nézve terjedelmes körrendeletet intézett a vármegyei törvényhatóságokhoz.

Az új törvény végrehajtására vonatkozólag, nevezetesen a királyi állampénztárak (adóhivatalok) és a királyi pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számviteli szerveknek a vármegyei és gyámpénztári kezelés, számviteli ellenőrzés és nyilvántartás körüli eljárását a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg igen terjedelmes, részletes utasításokban szabályozta. Három rendbeli ilyen utasítást dolgoztak ki és pedig:

- 1.) A vármegyei pénztári teendőknek a kir. állampénztárak (adóhivatalok) által való ellátásáról;
  - 2.) A királyi pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számviteli kirendeltségek által ellátandó vármegyei központi számviteli szolgálatról;
  - 3.) A vármegyei gyámpénztáraknak a királyi állampénztárakban (adóhivatalokban) való kezeléséről, az árva pénzék gyümölcsöztesítéséről és a gyamügyi számvitelről.
- Ezeket az utasításokat a belügyminiszter tegnap tette közzé és küldte meg a törvényhatóságoknak.

— **Uj iskolaigazgatói állások a megyében.** A megyénkbeli községek iskoláinak államosítása olyan rohamosan fejlődött, hogy azoknak igazgatása, az iskolák intenzív fejlesztése tekintetéből, a mai rendszer mellett már nem eszközölhető. Vanak községeink, melyekben 30—40 sőt több tanító, illetve iskola áll egy-egy igazgatása alatt. Ezeket a bajokon segíendő, Terkina Gyula dr. tanfelügyelő a napokban előterjesztést tett a közoktatásügyi minisztériumhoz az iránt, hogy a népesebb és nagyobb községekben, mint Csongrád, Dorosma, Kistelek, Szegvár esetleg Sándorfalva, — az iskolák igazgatói körzetekre osztassanak, illetve, hogy ezeken a helyeken egy-egy igazgatóra legfeljebb 10—12 iskola jusson. Ez az újítás, míg egyrészt az iskolák fokozottabb fejlesztését előzoza, másrészt azért is fontos, hogy a kiváló, érdemes és munkas tanítók fáradozásuk jutalmát a megfelelő igazgatói pótlékban fogják megtalálni, ami a küszöbön álló fizetésrendezésnél csak elenyésztetést biztosít az illető tanítóknak. A tanfelügyelő ez igyekezete is azt mutatja, mennyire igyekszik ő mindent megtenni az érdekében, hogy a megyékbeli tanítók érdemes munkájukra kellő jutalmat elnyerjék.

— **A tapéi és csongrádi mandátum sorsa.** A törvényhozó testület f. hó 10-én tartott gyűlésén jelentette be Apponyi Albert gróf hazelnök a bíráló bizottságnak a csongrádi parlamentni vizsgálat eredményére hozott azt a véleményes jelentését, mely szerint a bizottság nem látja a kerület követküdési jogának felfüggesztését szükségesnek. A képviselőhöz ezt tudomásul vette és az elnök indítványára elhatározta, hogy a csongrádi és tapéi kerület ügyében a f. hó 14-ki, pénteki gyűlésén fog érdemben határozni.

— **Katásztrofa a vásárhely-makói vasútépítésnél.** Mint lapunkat értesítik, a vásárhely-

makói vasútépítésnél f. hó 10-én reggel halálos szerencsétlenség történt. Benkő István fuvaros az akart haladni kocsiával az egyik vasúti átjárón, amikor éppen egy homokszállító vonat robogott el a pályán. A mozdonyvezető észrevette a veszedelmet és ellengőzt adott, de már későn. Benkő a kocsiával és lovaival a kerekek alá került. A vonat összezúzta a kocsiát és a kerekek Benkőt a sző szoros erőtelmében lenyakták. A vonat kiskitolt a 3 méter hosszú kubicgödörbe. Az utolsó kocsin volt vasúti munkások megsebesültek. A vizsgálatot megindították.

— **Népgyűlések a cselédsegélypénztár érdekében.** A múlt vasárnapra a vármegye két községében is hívták össze népgyűlést a községi előjáróságok a gazdasági cseléd- és munkassegélypénztár megalakítása érdekében. Az egyik népgyűlés Csongrádon lett volna, ahova a gazdasági egyesület részéről Mátyásffy László titkár utazott át; itt azonban olyan kevesen jöttek össze, hogy a gyűlést meg se tarthatták. Dorosmán ellenben, ahova a gazdasági egyesület képviselőitelen Szánthó Lajos dr. utazott ki, vagy 350 gazda és munkas gyülekezett össze a népgyűlésre, mely mindvégig lelkes hangulatban folyt le úgyannyira, hogy ott is remélhető a helyi választmány mielőbbi megalakulása.

— **Véres vásár Horgoson.** Vásár volt Horgoson. Ez nagy sző, különösen ha tekintetbe veszünk, hogy immár új bor is van a korcsmákban. E két körülmény vasárnap is különös verekedő kedvre derítette a horgosi legényeket, akik vérell fejezték be a vásárt. Horváth Kerekcs Ferencz horgosi és Somogyi Imre nagyszőlősi legény együtt mulattak egy korcsmában, ahol erősen összeveszték valami jelentéktelen apróságon. A vitatkozás hevében Horváth kést rántott elő és étkelen szidkózódások között Somogyi ágyékába dofte, aki azonnal öszerogyott és meghalt. A gyilkost a felbőszült közönség majdnem megölte; csak a csendőröknek sikerült a rendet ismét helyreállítani. A leszart legényt hazaszállították. A hivatalos vizsgálat hétfőn délelőtt tartotték meg. A vizsgálat minden kitévést kizárólag megállapította, hogy a gyilkosságot Somogyi szantszándékosan követte el és ennek alapján a gyilkost megvasalva átkisérték a szegedi csillagbörtönbe.

— **Az ital és hűsfigyasztsági adó új biztosítása.** A szegedi kir. pénzügyigazgatóság 1900. év végén biztosította a vármegyénk területén levő községeknél a borital- és hűsfigyasztsági adót. Ez évben három község: Kistelek, Szegvár és Mindszent érdeklődnek az iránt, hogy a bérők helyett maguk a községek, mint jogi személyek válthassak meg az államtól ezen adók beszerzési jogát. Ez a törekvésük sikerült is, amennyiben a pénzügyigazgatóság a nevezett községek bérldőinek 1903-tól kezdve a szerződéseket felmondta és a községekkel a megváltási szerződést megkötötte és jóváhagyta.

— **Egy aggastyán öngyilkossága.** Nyolc nap leforgása alatt, a harmadik öngyilkosság történt kedden délután Szentesen. Az öreg Kozma Mihály I. tized 217. szám alatt lakó földmives ugyanis tegnap önzeke által oltotta ki életét. A közel 80 éves aggastyán elküldte a menyét az orvoshoz, s amíg az oda volt, felment a padlásra, ahol felakasztotta magát. Mire észrevették tettét már hideg volt a teste. Az ősz magyar öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Telepléni akarók figyelmebe.** A magyar királyi kincstár nagy új telepítésre indított újabb mozgalmat. Telepléni akar Kolos-Karán, Kolozsvármegyében, vasúti állomás mellett, tisztán reformatusokat, akik 1—1 cserépfődeles kőházat és 26—30 hold földet kapnak tanyai gazdálkodásra; Detrehemre, melynek vasút állomása Gyéres, Torda-Aranyos megyében, szintén reformatusokat, ahol a telepeknek szintén 1—1 lakóházat és 22—27 hold földet kapnak; Maros-Ludason, vasúti állomás és járási székhely, szintén Torda-Aranyos megyében reformatusokat és katolikusokat, akik 1—1 házat és 22—26 hold

földet kapnak és végül Mosnicán, Temesváron Vadaszderd mellett szentesi reformatusokat, akik 1—1 házat és 20 katasztrális hold földet kapnak. E utóbbi telep csak 1903. év őszén lesz kiosztandó. Akik ezen telepek barmelyikére települni akarnak, jelenjenek meg f. hó 16-án, vasárnap délután 2 óraker a Vajda Balint Kossuth-téri könyvnyomdájában tartandó értekezleten. Ugyanekkor történnek a jegyzések, miután a kérvényeket illetékes helyen már be kell nyujtani.

— **A lövöldözés szerelme büntetése.** Előkezeset meg, hogy a múlt év június havában Pápa i Lajos fiatal legény kétszer rálött egy Solymos Viktoria nevű leányra, aki szerelmese volt s akivel közösen határozta el, hogy együtt halnak meg. A leány a lövés következtében meghalt, el is temették, el is siratták. A fut pedig szándékos emberölés kísérlete miatt törvény elé állították és a napokban a szegedi büntető törvényszék hat havi fogházra ítélte a lövöldözés szerelme.

— **A cselédsegélypénztár igazgatói gyűlése.** Az országos gazdasági cseléd- és munkassegélypénztár igazgatósági múlt hó 28-án tartotta rendes évnegyedes gyűlést. E gyűlésen hozott határozatot az igazgatóság azok kérelme fölött, akik egyszerre tíz tagsági könyvvel akarják magukat biztosítani. Ezen a gyűlésen tárgyalta az igazgatóság Vujevics Benő nemes-mileticsi, Visnyovszky József mántói és Pancsula Elek sumjenci lakos földmivelők kérelmét, akik segélyért folyamodtak az igazgatósághoz és akiknek, bár betegséggel nem balesetből származott, arra való tekintettel, hogy a szerződésileg elvállalt gazdasági munkát betegségük miatt nem tudták teljesíteni és így egész nyáron keresetképtelenek voltak, az igazgatóság 150—150, illetve 60 korona rendkívüli segélyt utalványozott ki.

— **Haragos szomszédok.** A Mindszenten lakó Kurucsai Mihály né az asszonyok ama kategóriájába tartozik, amelyről azt szokták mondani, hogy jónyelvű fehércseléd. Kurucsainé asszonya nyelvbeli tudományát a szomszédasszonyával: Gémes Jánosnéval szemben szokta minduntalan gyakorolni, de úgy, hogy Gémesné végre a bíróságnal keresett orvoslást szomszédasszonyával szemben. A berényi Adólf dr. mindszenti ügyvéd által becsületértés címén följelentést adott be ellene a szentesi járásbíróságnal, amely tegnapelőtt tárgyalta az ügyet. A szép nyelvtudományú nőcske nem jelent meg a tárgyaláson, hanem Tasnády Antal dr. ügyvédet küldte maga helyett. A bíróság bñónök mondta ki a nagyvirtusú asszonyt és két rendbeli becsületértés miatt 80 koronára átváltoztatható négy napi fogházra ítélte. Terhelt védője telebbezzát jelentet be az ítélet ellen.

— **Öreg tehén.** A Derekegyházán lakó Halál Teréz nevű leányzó valami fölött összeszólközött a velük egy udvarban lakó Molnar Jánosnéval, akinek azt mondta, hogy öreg tehén. Erre Molárné olyan titulusokkal illette a leányt, hogy az sirva ment a járásbíró elé, mondván:

— Bíró úr, allassan kérem, csúnyán megsértettek a becsületemben.

A becsületértési pör tárgyalálása tegnap volt, amikor Zombory bíró azt kérdezte a terheltől:

- Megsértette maga Halál Teréz?
- Megsértettem tekintetes úr?
- Es miéért?
- Mert azt mondta nekem, hogy öreg tehén.

— Hat olyan nagy doig az? — mondta mosolygva a bíró.

— Hogy ne vóna nagy dolog, mert hát nem vagyok én olyan — öreg, — felelte az önézetes asszony.

A felek különben kibékültek, mert kölcsönösen ígértek tettek, hogy nem bántják egymást. Halál Teréz tudniillik megtogadta, hogy soha többé nem nevezi "öregnek"

Molnárét; a stehén kifejezésre vonatkozólag nem nyilatkozott, mert Molnárét azt nem találta sérelmesnek.

— **Kávéházi incidens.** Kinos incidens jétsdött le tegnap délután a vendégekkel tett Petőfi kávéházban. Fránkl Albert terménykereskedő és Fülöp Aladár könyvelő között szóvita keletkezett, aminek a vége az lett, hogy Fülöp arcúl ütötte Fránkl. Azután a két fél öre ment, s formálisan verkedtek. A kávéházi harc aztán többek közbejépe után véget ért. Az eset amelynek a bíróságnál folytatása lesz, a kávéházban kinos feltűnést keltett.

— **Tűz Dorosmán.** Pár nap előtt, mint Dorosmán jelentik, a város déli részén levő Bacska-utcában Szamuel Ferenc cipész-mester udvarán egy szalmakazal ismeretlen okból kigyulladt. A lángozón, az erős déli szélőtől szítva, csakhamar átesapott a szomszéd házra, Palócz Mark zsindelelyel fődött háznak tetejére. A tűz gyorsan terjedt, a környéken levő házak mind veszélyben voltak. A szél valóságos szikracéót zúdított a háztökre, aztan Komoros József és Gábor Marton kisbirtokos nádfőceles háza is kigyulladtak. Az egész polgárság erősen dolgozott a tűz lokalizálásán, s így sikerült a tüzet eloltani és a két kisbirtokosnak házát és jószágát megmenteni. A kár körülbelül 2000 korona, de jórésben megtérül, mert a házak biztosítva voltak.

— **Két szürke gebéért.** Tóth Endre szentesi lakos sikkasztás vétsége miatt állott kedden a szentesi büntető bíróság előtt. Tóthnál tudnillik bizonyos követelés miatt lefoglaltak két szürke gebét, amelyek az árverés alkalmával nem voltak meg, ami miatt sikkasztással vadolta Tóthot az ügyészi megbízott. Tóthnak ama vallomása után, hogy a két jószágot azért adta el, mert elpusztulásuktól félt, 2 napra átváltoztatható 30 koronára ítélték. Az ítélet jögerős.

— **Jótékonyág.** Burján Lajosné úraszony 25 kilogramm szőlőt küldött menedék-házi apoltaknak. A jótékony adományért ezúton mond köszönetet, a szegénynek nevében, a szegénymenedékház gondnoknagya.

— **Viszálykodó rokonok.** Ifj. Vass Ferenc és Vass János szentesi kovacsok unokatestvérek, mindazonáltal szerfőlött ellenséges viszonyban allanak egymással. A két Vas közötti feszült viszony még abból az időből qatálódik, amikor tarsak voltak a kovacs mesterségben. Ez időben ifj. Vass Ferenc beteg lett és a kórházba került, s a betegségének ideje alatt a tarsa elvitte azt az üzleti könyvet, amelybe az adósok neve volt bejegyezve. Ezért Vass Ferenc Vass Jánost sikkasztás vétsége miatt feljelentette a szentesi büntető járásbírógnál, amely a tegnapi tárgyaláson, bizonyítékok hiányában felmentette a vadlótat. A feljelentő lellebcbézt jelentett be az ítélet ellen.

— **Eltűnt ruhakelme.** Suhajda Mária szentesi asszony pár hónap előtt 8 méter ruhakelmét adott át egy Tarnóczyi Sz. Zsuzsanna nevű varrólánynak, hogy ruhát készítsen neki. A leányzó azonban sem a kelmet sem a kész ruhát nem adta vissza a megbízójának, aki e miatt sikkasztás vétségeért följelentette a varróleányt. Tarnóczyi Zsuzsanna a tegnapielőtti tárgyaláson azt mondta, hogy ő megvarta a ruhát, azonban egy őrizetlen pillanatban valaki elemelte tőle. Ezért a bíróság fölmentette a sikkasztás vadja alól, amiben a panaszos megnyugodott.

— **Az ellopott szőlő.** A Kiss Sándor szentesi cipész szőlőjéből valaki egy éjzaka nagy mennyiségű szőlőt cipelt el. A Kissék telepe mellett van a Kovács János építő iparos szőlője is, ahol a lopást követő napon szüret volt. Kiss Sándor a szüretelőők közé ment és olyanformán nyilatkozott, mintha az ő szőlőjét Kovács vitte volna el. Kovács ezéért ragalmazás és becsületértés vétsége miatt, Lakos Imre dr. által följelentést tett Kiss ellen, akit a büntető járásbírósg a napokban tartott tárgyalás alkalmával fölmentett. Kovács és képviselője föllebcbézt jelentettek be az ítélet ellen.

— **Fogorvos.** Kovács J., ki már évek óta Szentes városba ellátogat. Ertesíti a n. é. közönséget, hogy e hónapba Szentesre fog érkezni — és mint eddig a Petőfi-szálóban fog segélyt nyújtani a fogbajosoknak.

— **Helyreigazítás.** Lapunk előző számában megírtuk, hogy Molnár Ferenc hírtelen meghalt, amint Szegevár felé kocsizott. Mi úgy írtuk, hogy a Molnár társaságban voltak Lénárt Mihály és János is, akik a kocsi rá kötézték az elázott Molnárt. Lénárték most annak a kijelentésére kértek fel bennünket, jelentsük ki, hogy a kocsin nem ők ültek, hanem Siprikó Sándor szentesi ember. A Molnár Ferenc halatát különben, az orvosok véleménye szerint szív-szélhűdés okozta.

— **Eltűnt inas.** A Kurcz Adolf szentesi lakos, festőnél alkalmazott Weisz Ferenc 12 éves festőinas még a múlt hó közepén eltűnt a gazdája lakasáról, s azóta nyoma se látták. Szülei kőréztetik az eltűnt fiút.

Köszönetnyilvánítás.

A Szentesi Iparos Ifjak önképzőkőre által 1902. október hó 5-én rendezett szüreti mulatságon felülfizetni szívesek voltak: Dr. Matéffy Ferenc ur 10 koronát, Rcz Zsigmond 4 koronát, D. Szabó Imréné, Szabó Jánosné, Vajda B. uróda 2—2 koronát, D. Molnár Antalné 1 kor., Fazekas Antal 40 fill. Török István 4 filléret. Összesen 21 kor. 44 filléret. Mely adományokért fogadják a rendezőség nevében halás köszönetemet

Szentes, 1902. október hó.

Török János
pénztárnok.

Meghívás.

A szentesi IV-ik temetkezési egylet tagjai folyó évi november hó 16-án d. u. 2 órakor, — a kirovasi kucs megvaltoztatása tárgyában — a kurtantuli közgyűlési tereben tartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívja, az elnökség.

Irodalom.

Pukacsev. Az orosz nemzet jellemnek érdekes típusa Pukacsev jellemé és sorsa. Felkelő volt Katalin királysága alatt és trónjára és koronájára vágyott. Csak Orosországban képzhető el oly bizarr és érdekes élet, a milyen Pukacsevé volt.

Pukacsev közönséges kozak volt, ki mint katona szolgált, aztán többféle kihágásért száműzetésre ítéltetett. S került megszöknie az ázsiai határon a Jaik folyó mellett csakhamar egy egész kozak csapat vette körül és mint III Peter czár, tábornokoknak és grófnoknak vidéki kisebb erődítéseket és mint a nép felszabadítója lepett fel a nejevel, a czárnóvel szövetségeses nemecsek ellen. Egy ideig Pukacsev hatalmában volt a Volga egész középső medencéje. De a rendes katonaság előtt nem állhattak meg a barbár csapatok és a kormány szigorúsága és ereje nagyon csökkentette a felkelők számát és óatoságát. Egy döntő csata után maguk partihívei adták ki Pukacsevot hogy amnestiát nyerjenek. A trónkövetelőt, ki magában eszközt látott Orosországgal megfontására, Moszkvában kivégezték.

Pukacsevről és koráról szól a Nagy Képes Világörtenest most megjelent 171. füzete.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes felbékítésben 16 korona; füzeteként is kapható 60 fillérrel. Megjelen minden heten egy füzet. Híjtható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet R. szvényteryság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés nyján, haiv részletfizetésre is.

Felolvaszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Társaszerkesztő: MÁTEFFY LÁSZLÓ.
Küdtőlajdono: a „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Árverés fertői birtokra.

A szentesi 15143. sz. tjkvben fo'vett 13017a helyrajzi számú 40 hold 1437 n. sz. g. ol fertői birtok 1902. december 9-én a szentesi kir. járásbírósg telekkönyvi hivatalában elárvereztetik. Bánapénz 89 kor. 90 fill. Kiküldési ár 6881 korona utóajánlati összeg, melyen alól az ingatlan eladatni nem fog. Vevő a vételart az árverés jögerőre emelkedése napjától számított 9 ho alatt köteles a szentesi kir. adóhivatalnál lefizetni, amikor is az ingatlan tehermentes tulajdonjoga hivatalból fog nevére iratni. 9—1

Lótenyésztők figyelmébe.

Horváth János városi előfogatos tudatja a lótenyésztő gazdaközönséggel, hogy hatóságilag engedélyezett ménlovával, a városi előfogatozási istálló udvarában, megfelelő díjazás mellett fődötet. 3—1

Hirdetmény.

Temesvár közvetlen közelében, a telepítésre kijelölt mosniczai kincstári erdő mellett, méltóságos Gyürky Viktor grófnak kb. 1100 magyar hold jómódségű földje kisebb-nagyobb részletekben eladó. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad Varga József Temesvárot és Dr. Ecséri Lajos ügyvéd Szentesen. 2—1

Eladó

Érsek Imre I. 698. számú háza olcsón kedvező feltételek mellett.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyszer, mely az elvesztett erőt visszaadja. Mindazok, akik őrte iruak, ingyen kapnak egy próbacsomagot, egy 100 oldal vastag könyvet együtt, postaszállítmányként, jól becsomagolva. A legcsudálatramé. Jobb csudagyógyszer ez, mely már ezeket megmentett, akik ijárokri kiesepangások folytán erőkelt vesztettek vagy ezonkőben betegeségeket szerztek. Ez okból elhatározta az intézet, mindenkinek — aki kéri — egy csomag gyógyszer magyarázó könyvecskével díjtalanul küldeni. E házi szerrel otthon gyógyítható a baj és mindenki aki ijárokri kiesepangások folytán nem bajokban, szellem-gyengeségben vagy chronicus betegeségben, szenved otthon gyógyíthatja magát. Ez a gyógyszer közvetlenül ana szervekre hat, melyek erősítésre szorulnak és csudás eredményrel gyógyítja meg az évek óta állandóan betegeket is. Öregék és ifjak irhatnak, az alatt jelzett címen a „tato Medical Institute”-nak, honnan a próbacsomagot címükre azonnal megküldik. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, akik gyógyszerkezeléstök végett otthonukat el nem hagyhatják. A próbacsomag is megküldhető, milyen könnyen lehet e borzalmas betegeségeköl otthon is gyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenki, bárhoanon magyarul is írhat a gyógyszerért, amire a legnagyobb dískréció mellett díjtalanul elküldik neki a próbacsomagot a magyarázó könyvvel együtt. Irton tehát — akinek kell — es mindenkéül azonnal. A küldemény olyan szépen van csomagolva, hogy senki se tudja meg a tartalmát. A erelet így kell megcímezni: State Medical Institute 6901 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. America. Ez minden levő postamentesen küldendő.